
együttműködésre, megfigyelőként való meghívásra Románia (jelesül Erdély egyházi könyvtárai) esetében akár az Unió csatlakozás előtt is sor kerülhet. Amint az elnökség közgyűlési beszámolójából kiderült, a nemzetközi kapcsolatok más kontinensekkel is gyarapodnak, így volt már példa ázsiai küldött részvételére is.

Az egykori keleti blokk országainak egyházi könyvtárai számára nagy lehetőséget kínál a teológiai könyvekhez és szakfolyóiratokhoz való ingyenes hozzáférés, a kiállítások, rendezvények és duplumok cseréjének lehetősége. Az éves összejövetelek egyik legfontosabb része az **országos szervezetek beszámolója**, melyekből megismerhetők az egyes országok szakmai törekvései, aktuális folyamatai. Magyar részről az EKE nevében Ásványi Ilona is köszöntötte a résztvevőket, míg Berecz Ágnes a digitalizálás és elektromos könyvtárak építése terén elért szerény közös eredményeinket és lényegében az egyházi könyvtárak szakmai állapotát ismertette. Debrecen és a Református Kollégium bemutatását e sorok írója, a könyvtári és múzeumi kiállítások ismertetését kollégái vállalták magukra.

Az **ökumenikus áhítatok** alkalmával az összetartozás érzését erősítik a több nyelven felcsendülő, mindenki által jól ismert dallamok. Egy hasonló nemzetközi rendezvény nyilvánvaló szakmai hasznai mellett nem hanyagolható el az a személyes „hozádék” sem, hogy könnyebben fordulunk azokhoz a külföldi kollégákhoz, akiknek az E-mail címe mögött egy arcot is látunk, akiknek ismerjük érdeklődését, szűkebb munkaterületét, tudjuk milyen aktuális feladatok foglalkoztatják. Tagadhatatlan az is, hogy egy hasonló rendezvény a befogadó ország és város, illetve az otthont adó intézmény megismertetésének, lényegében az „országimázs” építésének is jó alkalmául szolgál. A **külföldi résztvevők távozásuk előtt beszámoltak néhány emlékezetes pillanatról**, köztük az eseményt megnyitó fogadáson egy gimnazista leány „Welcome song”-ként énekelt csángó dallamáról, az egri érseki könyvtárban kapott szívmengető fogadtatásról, a debreceni Kántus koncertjéről, végül az Országos Széchényi Könyvtár és a várnegyed látványosságairól. A belga alelnök rezüméje szerint **„a magyaroknak van stílusuk és nem halt ki belőlük a vendégszeretet.”**

Gáborjáni Szabó Botond
Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

„Korszerű szolgáltatások, eredményes együttműködés...”
Beszámoló a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Központi
Könyvtárban tartott konferenciáról

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE) Központi Könyvtárában 2005. szeptember 15-én „Korszerű szolgáltatások, eredményes együttműködés...” címmel tartottak konferenciát. A rendezvény szervezői az OLIB-integrált könyvtári rendszeren keresztül mutattak egy lehetséges megoldást az információellátás, a vidékfejlesztés és a tudásmenedzsment XXI. századi kihívásainak kezelésére. A konferenciát Bakos Klára, a ZMNE Könyvtárának vezetője nyitotta meg, ezt követően Dr. Solymosi József tudományos rektorhelyettes köszöntötte a résztvevőket.

Dr. Ramháb Mária, a Katona József Könyvtár igazgatója „Kistelepülési könyvtár-ellátás az OLIB integrált rendszerrel” című előadásában áttekintette a könyvtárakban végbemenő informatikai változásokat, az első szövegszerkesztő programoktól egészen a ma használatos nagy integrált könyvtári rendszerekig. A továbblépés sok helyen azonban - akár hardver, akár szoftver oldalon - önerőből elképzelhetetlen, így különösen fontosak a központi és helyi pályázati támogatások, gondolva itt a SULINET, az IKB és az IHM pályázataira. Előadásában a **Kecskemét és térsége többcélú kistérségi társulásán keresztül mutatott egy lehetőséget a kistelepülések hatékony és magas szintű könyvtári ellátásának megoldására**. A Katona József Könyvtár 8 környékbeli kistelepülési könyvtárral (önkormányzattal) kötött megállapodást a könyvtári szolgáltatás ellátásáról, melynek eredményeként az eddig sok helyen még számítógéppel sem rendelkező könyvtárak egy nagy integrált rendszer, az OLIB részei lettek. A projekt célja az, hogy egységesen magas szintű szakmai szolgáltatást teremtsen a kistelepülési könyvtárakban, egységes gépesítési rendszerrel, melyek a költséghatékonyság és a szakszerűség követelményeinek is megfelelnek. Alapvető feltétel volt a rendszer kialakításánál a szélessávú internet elérhetőség, minimálisan egy könyvtárosi és egy olvasószolgálati állomás, természetesen a szolgáltató könyvtár megfelelő kapacitása, és a kistelepüléseken lévő könyvvállomány rendezése (selejtezés, vonalkódok...stb.). A szerver - kliens megoldással működő rendszer **hatékony munkavégzést** tesz lehetővé, mivel **lehetőséget nyújt az együttes, szervezett gyarapításra, kizárja a párhuzamos munkát, széleskörű tájékoztatást** tesz lehetővé a kistelepülések lakói számára is, **és költségmegosztást is eredményez**. Egy ilyen komplex rendszer kialakítása és működtetése csak szoros együttműködés eredménye lehet.

Ilyen együttműködésekre van szükség a tudás „fellegváraiban”, az egyetemeken és főiskolákon is, ahol a könyvtáraknak - könyvtárosoknak az egyes tanszékekkel, oktatókkal, kutatókkal és a hallgatókkal egyaránt jó munkakapcsolatot kell fenntartaniuk. **Alföldi Istvánné**, a Budapesti Corvinus Egyetem Központi Könyvtárának főigazgatója többek között erre hívta fel a figyelmet „Az egyetemi tudáskezelés dimenziói” című előadásában. A **felsőoktatási könyvtárak fő feladata a tudásmenedzsment, amelyhez nélkülözhetetlen a könyvtári szolgáltatások perszonalizálása**, a rugalmas térhasználat - gondolva itt a hagyományos és a virtuális térre, ugyanakkor a tudományterületek közötti szinergiák erősítése, és nem utolsósorban az egyetemen-főiskolán keletkezett tudásvagyon kezelése, láthatóvá tétele és védelme. Ez utóbbiak felvetik a jogosultság és a hozzáférhetőség problematikáját: pl. elektronikus publikációk kezelése - itt fő probléma a hozzáférhetőség kezelése, a szervezeti (pl. tanszékek-karok) tudás kezelése, publikációk rendszerezése, az elektronikus és a nyomtatott források összekapcsolásának nehézségei stb. A tudásvagyon részét képezik az egyes intézmények tanmenetei, tantárgystruktúrái, melyek kezelése szintén nehéz. A könyvtárak, különösen a felsőoktatási könyvtárak nem hagyhatják figyelmen kívül azt a tényt, hogy versenyhelyzetben vannak az információ szolgáltatás terén, hiszen a másik oldalon ott állnak a különböző internetes keresőrendszerek (pl. google), így fontos a minél szélesebb körű, minőségi és személyre szabott szolgáltatás.

A könyvtári szolgáltatások gyors és hatékony végzését segíti elő az OLIB-rendszer Enquery Management modulja („együttműködési modul”), melyről részletesen beszélt a „Folyamatok integrálása, a tudás decentralizálása” című előadásában **Bakos Klára**. A program a könyvtárba érkező kéréseket adminisztrálja, alkalmas a kérések fogadására, a feladatok kiosztására (pl. MH-külső könyvtáraihoz, csapat ill. intézményi könyvtárakhoz), felhasználói adatok rögzítésére, a válaszadásra, és teljes körű visszakeresésre is lehetőséget ad. A honvédség átalakítása nyomán megkezdődött az intézményi háttér átszervezése is. A csapatkönyvtáraknak immár nem a sorkatonák érdeklődését kielégítő közkönyvtári szolgáltatást kell nyújtaniuk, hanem elérhetővé kell tenni ezekben a külső egységekben akár a legmodernebb hadászati szakirodalmat is. Hasonlóan a Dr. Ramháb Mária által vázolt kistérségi könyvtárszervezéshez, itt is a központi könyvtár vezetésével, irányításával és az OLIB rendszerrel egy komplex ellátó rendszer szerveződik.

A Budapesti Gazdasági Főiskola Központi Könyvtárának azzal a feladattal kellett szembenéznie, hogy a **különböző karok (7) különböző könyvtári szoftverekkel feldolgozott és kezelt állományát egységbe szervezze (OLIB)** úgy, hogy az autonómiával rendelkező karok szabadon használhassák eddig bevált szoftvereiket. **Ignác Józsefné** könyvtárigazgató számolt be a feladat megoldásáról korreferátumában. A könyvtár szolgáltatásai közül kiemelte a szakdolgozatok elérhetővé tételét, amelyek immár nemcsak a főiskola könyvtári gépeiről érhetők el, hanem külső helyről is, természetesen a megfelelő jogosultságok, és a szerzői jog védelmének betartásával.

Pallósiné Dr. Toldi Mária a Berzsenyi Dániel Könyvtár igazgatója és munkatársa az OLIB rendszeren történő **állománymozgatási lehetőségeket** ismertette a konferencia résztvevőivel. Kitért azonban az OLIB rendszer hiányosságaira, amelyek közül pl. az ODR-hez való **csatlakozási nehézségeket** említette. **Bátonyi Erzsébet Viola** a KSH Könyvtárának főigazgató-helyettese előadásában vázolta azokat az **informatikai állomásokat**, melyeken keresztül a hivatal eljutott az OLIB integrált rendszer használatáig. A rendszerrel kapcsolatban beszélt az „ún. pénzügyi modulról” amely könnyebbé és áttekinthetőbbé teszi a beszerzéseket és beszámolt az **egyedi fejlesztésekről**. Ilyen egyedi fejlesztés például a statisztikai hivatal beszerzéseinél jelentős tényezőnek számító csere-dokumentumok nyilvántartását segítő program.

A rendezvényen **Horváth Zoltánné** az IQSYS Informatikai Rt. termékmenedzsere tartott rövid ismertetést az OLIB integrált rendszerről és a közeljövő fejlesztéseiről. Előadásában ő is utalt a különböző internetes keresőkkel való **versenyhelyzetre**, ahol már nem elegendő a bibliográfiai adatok közlése, hanem a teljes dokumentumok, ill. azok megfelelő indexelése is szükséges. Fontos, hogy ne csak az adatokat szolgáltatassa a könyvtár, hanem magát az ismeretszerzést is megtanítsa. Az internet rendkívüli adatmennyiséget keringet. A jövőt tekintve feladat, hogy az informatika megfelelően tudja rendezni, kezelni ezt az információs halmazt. Fontos területté vált ezért az információ-szervezés, hogy a kutató, érdeklődő az őt érintő információhoz, meghatározott és optimalizált úton tudjon hozzájutni, az elérési utak végén ott legyenek a szolgáltatások, a keresett dokumentumok, és idővel maguk a szakértők is elérhetővé váljanak. A program kapcsán kiemelte a távoli webes keresés

lehetőségét, a Z-portált, amely helyi és külső adatportálokon való keresést tesz lehetővé egy felületen, és a VDX nemzetközi adatbázist.

A konferenciának előre láthatóan lesz folytatása, hiszen még két rendezvény foglalkozna az OLIB nyújtotta lehetőségek elemzésével: az egyik a munkahelyi könyvtárak felhasználási lehetőségeivel, a másik - amely talán az egyházi könyvtárak számára is fontos lehet - a Neumann-Ház tevékenységével, ill. a digitalizálással kapcsolatos problémákat járja majd körül.

Varga Kohári Mária
Váci Egyházmegyei Könyvtár

Beszámoló
a „Virtuális tájékozódás - virtuális tájékoztatás” című továbbképzésről
(2005. szeptember 27.)

A győri **Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár** és a **Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete** minden évben néhány napos továbbképzést rendez a megye könyvtárosai számára. Idén a „Virtuális tájékozódás - virtuális tájékoztatás” témaköre áll a középpontban. A továbbképzés első napja szeptember 27-én volt, ahol az újfajta információszolgáltatás témaköréből hallhattunk előadásokat, amelyekből három beszámolót emelnék ki:

Tóth Máté (Könyvtári Intézet): A könyvtáros szakma szerepváltása a digitális korban

Újszerű megközelítésben hallottunk a felhasználó és a könyvtáros változó szerepéről, akiket a pályán játszó játékosokhoz és a pálya széléről irányító menedzserhez hasonlított az előadó.

Az információ keresés/szolgáltatás ugyanis versenyszerűvé vált, hiszen ára van, lehet nyerni/veszíteni stb. A felhasználó kifejezés arra utal, hogy készen tált információt fogyaszt, tehát passzív, a játékos viszont aktívan részt vesz a játékban, nemcsak várja, hanem maga is keresi a választ az Internet segítségével. A könyvtáros részéről is új szerepek, készségek kialakítására van szükség pl. információs menedzseri szerep, információs írástudás, nyelvismeret, hagyományos tudástartalmak megújult környezetben.

Bánkeszi Katalin (Neumann-ház): Olvasni jó! - az Interneten is

A gyerekek, elsősorban a 3-12 éves korosztály igényei szerint készült digitális gyűjtemény (www.olvasnijo.hu) bemutatását láttuk/hallottuk. A honlap olyan mesék, versek, énekek, mondókák, diafilmek, animációk, játékok stb. bőséges választékát kínálja, amelyek a klasszikus és értékes gyermekirodalom bemutatására és megszerettetésére kiválóan alkalmasak. Az eddigi tapasztalatok alapján nagyon népszerű a honlap: a gyerekek, a szülők és a nagyszülők egyaránt élvezik ezt a szolgáltatást.